

Cum vântul

On. Biblioteca Culturală
Arad

Sursele de cultură

Apare afară de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația
Strada Românilor No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 Lei, pe jumătate de an 400 Lei, pe un sfert 200 Lei, pe lună 70 Lei. Pentru America pe an 5 dolari

Magnații din Ungaria și țăranul român în proces la Paris

O informație scurtă ne vestește, că Tribunalul arbitral din Paris, a dat dreptate de cauză conților și latifundarilor unguri din Ardeal, expropriați de moșiile lor extinse, în interesul și pentru împroprietărirea țărănilor români. Nu prea înțelegem ce rol are acest Tribunal strein în orânduirea treburilor din Țara noastră și mai ales cum crede acest for de judecată să execute hotărârile sale, date în cauza noastră de reformă agrară.

După cât știm timp de 1000 de ani, cât a durat procesul nostru milenar cu magnații Ungariei, nu i-a cam trăznit nimărui prin cap, nici unui Tribunal din lume, să judece plângerea țărănilor iobagi din Ardeal, franți pe roată, sau arși de vii!

Și am dori să vedem pe executorii acestei sentințe, pe conții unguri și pe jandarmii cu pene, venind să ia îndărăpt pământul dat românului, și muncit din moși în strămoși.

Dar să restabilim faptele.

Magnații unguri, atotputernicii stăpâni de eri ai gliei noastre, optând pentru cetățenia ungară, au fost expropriați prin legea pentru reforma agrară.

Țărănimea română, împroprietărită a ajuns stăpân pe pământul nobilimei feudale maghiare, în baza legii și mai presus de cea-

sta, în baza dreptului cel mai natural de a stăpâni ceea ce muncesc, și-a trăi liber pe pământul apărut cu sânge.

Optanții maghiari, nemai având puterea să țină în sclăvia pământului pe român, neînțelegând glasul de libertate națională și economică a vremii, nevoind să știe de pierderea privilegiilor de clasă nobilitară, au dat Statul român în judecată Tribunalului arbitral dela Paris, compus din delegați ai Ligii Națiunilor.

Aveam până azi credința, că aceasta Ligă a Națiunilor, se ocupă numai de împiedecarea războaielor pe viitor între națiuni și nu, că încearcă a se amesteca în treburile interne ale unui Stat suveran.

Am ajuns oare Românie, o hotentotie sau cutare insulă australiană, unde numai întreabă nime pe indigeni că ce vor?

Iată-ne deci cu hotărîrea acestui Tribunal în frunte cu un președinte japonez, cu judecători chinezi, americani, englezi și poate eschimoși, hotărând că pământul Ardealului și al Bănătuului este a baronilor și grofilor din Ungaria, nu a țărănilor români.

Hm! Nu știm dacă trebuie să discutăm serios sau în glumă această sentință?

Reprezentanții României au stabilit punctul nostru de vedere, că

exproprierea, dictată de necesități vitale de existență și progres a poporului nostru, este o problemă de ordin și caracter intern, care aparține atribuțiilor suveranității noastre naționale și unde nici un amestec strein nu are cuvânt nici o instanță externă de judecată nu are competența de a hotări.

Teza juridică ungară, susține că exproprierea efectuată prin reforma noastră agrară, înseamnă o lichidare a raporturilor noastre cu Ungaria deci România trebuie să plătească magnaților unguri expropriați, valoarea integrală a pământurilor expropriate.

Nu vom discuta o părere sau alta, căci știm un lucru. Fie din punct de vedere istoric, fie că în baza principiului libertății și desrobirei națiunilor, în care s'a dat lupta națiunilor timp de 5 ani, fie în urma faptului, că pământul unei țări este patrimoniul național a celor cari formează însuși Statul, o palmă de pământ românesc nu va mai forma proprietate streină.

Am plătit cu destul sânge și sacrificii acest pământ, decât să mai dăm azi și aur streinului.

Și nu se va găsi în Țara Românească un singur guvern, care să ia la cunoștință asemenea sentințe dictate din afară, precum nu se va găsi o singură suflare, între Tisa și Carpați, care să nu își apere avutul național, în botul ori căror Tribunale și în contera ori căror procese ungurești

ale nemeșilor noștri cu șireturi de aur și cu blănuri de lup și panteră pe haine.

Procesul nostru cu Ungaria, l-a câștigat odată soldatul român, când a infipt steagul pe cupola măiestrosului palat de pe malul Dunării din Capitala Ungariei.

Altă judecată nu cunoaștem.

Dr. D. Gh.

INSEMĂNĂRI DE-O ZI

Cioclii

Până atunci, bănuielele nu m'au chinat: erau ale mele, le cream cu închipuire, le măream sau le micșoram după puterea mea de rezistență.

Iubirea-mi plutea vag. — Înaintea, sau în urma „Ei”, — ori, păraseau sufletul meu în călătorii delicioase.

Mă simțeam iubit, iubirea din zimbet răsare, la schiitea privirii; și se termină printr-o privire la . . . scrumul iubirei.

Aici am terminat-o și, am rămas, scrumul, — și ueta morții mă urmărește și de atunci. . .

„O caut dusă, în zarea sură,
Și par, un jainic chip de lut, —
Pe care visurile fură,
Spre un liman necunoscut.”

(St. O. Iosif).

Văd înainte ce va fi
— Pământul se creapă, . . . cioclii
întind fumea, sicriul s'așază, prohodul umple
patratul ceaușier, cu cântecile străni, — două
inimi și . . . două lacrimicore „și iau adio,
dela acela, căruia cea mai frumoasă moștenire
„sărăcia” i-a fost tovarășul de viață.

SEXTUS.

*) Fragment din romanul „Cioclii”, încă în lucrare.

* Situația cultelor în Statul român

— Discursul dlui Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor, rostit în luna Decembrie 1926 —

S'a urmat spre norocul țării noastre, în mod normal. În desăvârșita concordanță cu Constituția țării, s'a întocmit legea bisericii ortodoxe române. Conform pregătirilor Constituției urmează acum să se facă și legea, care să stabilească raporturile dintre Stat și celelalte confesiuni ale țării. Guvernul actual al Majestății Sale se preocupă de această problemă. Legea în chestiune este anunțată chiar prin Mesaj, și vă pot asigura domnilor senatori, că proiectul acestei legi în curând va fi adus în deliberarea corpurilor legitime, așa cum prevede Constituția.

Dl Bilțiu Aurel: Dar pe vremea liberalilor d-ta împreună cu mine ai fluierat această Constituție.

Dl Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor: Domnul Bilțiu, eu peste tot nu știu fluiera. Sunt cu desăvârșire lipsit de acest dar artistic.

În chestia proiectului de sub între-

bare, situațiunea guvernului este facilitată prin faptul, că avem la dispoziție un proiect al guvernului precedent. Știu că proiectul acesta a fost la timpul său trimis tuturor confesiunilor spre a-și da părerea asupra lui. Cum el are repercursiuni asupra vieții religioase peste tot a fost trimis chiar și corporațiilor respective ale bisericii ortodoxe. Am luat parte personal la discutarea lui în consistorul mitropolitan dela Sibiu. Mă cred deci îndreptățit a presupune, că tot astfel și-au spus cuvântul lor și toate celelalte confesiuni interesate.

Dl Sandor Iosif: Noi nu am fost ascultați.

Dl Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor: Auzind această întrerupere voi examina și dacă s'ar constata, că de fapt nu toate confesiunile au fost ascultate, voi repara greșala căutând să cunosc părerile tuturor celor cu cădere. Procedul acesta consti-

tute o chestiune de conștiință politică pentru guvern. Nu mă feresc de publicitate, personal sunt chiar convins că oricare proiect de lege trebuie lăsat a fi discutat în cercuri cât mai largi, fiindcă niciodată nu se știe de unde poate să răsară vre-o nouă și fericită idee pentru soluționarea problemei, ce o intenționează vre-un proiect de lege. Deaceia să fiți siguri, că proiectul de lege ce se va depune va fi rezultatul încercărilor de a se produce o cât mai desăvârșită înțelegere între guvern și confesiuni cu referire la stabilirea raporturilor dintre Stat și Culte. (Aplauze).

Să revin la legea bisericii ortodoxe. Se poate ca legea aceasta să aibă defecte. E greu de închipuit o lege perfectă. Poate chiar la discutarea ei s'a scăpat din vedere oarecari momente, nu au fost urmărite toate dispozițiile ei până la ultimele consecvențe, asemenea operă întimpină greutăți enorme. Numai aplicarea evidențiază eventualele omisiuni ori rătăcirii. Se poate chiar ca o lege să fie perfectă în momentul promulgării sale, dar în scurt timp condițiunile vieții se schimbă și legea nu mai corespunde realităților. Astfel o fi

și cu legea bisericii ortodoxe. În curând după aplicarea ei s'au și constatat unele defecte. La congresul național bisericesc, ținut în această sală cu vre-o două luni în urmă s'au spus mai văros că legea aceasta spre pildă nu exclude înmixințiile politice în viața bisericii, care ar trebui cu desăvârșire ferită de otrava politicianismului. Ultimele alegeri pentru corporațiunile bisericesti n'au fost ferite de aceste regretabile înmixinții și toți ortodoxii cu trageri de inimă pentru biserica lor sunt îngrijorați de asemenea simptome și se preocupă chiar de remedii. Remedierea se prezintă însă foarte anevoioasă fiindcă mijloacele menite să asigure curățenia alegerilor bisericesti trebuiesc găsite fără a atinge întru nimic principiul de independență și autonomie a bisericii. Problema a rămas deci în discuție. E nevoie la rezolvarea unor asemenea chestiuni de multă răbdare, de înțelepciune și circumspecțiune. La timpul său, sunt convins, că conlucrarea tuturor, că buna înțelegere a tuturor celor care au dreptul și datoria să patroneze interesele bisericii, se vor găsi și se vor aplica îndreptările cuvenite.

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale**al doamnei Cristina Sabău**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confeccionează ; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de modele pe pânză. 1

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Caragiail Nr. 20., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghețe comode. 279

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de calorie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumină, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunele Secția gaz aerian:

Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc. 3

Haine (blous) croșetate,

veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la SZANTÓ, Str. Eminescu 6. Arad. 245

Regatul României
Prefectura județului Arad :: Serviciul Financiar și Economic

No. 530—1927. 414

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că pentru imprimarea Monitorului Județean, pentru imprimarea și furnizarea imprimatelor registrelor și lucrărilor de compactorie necesare Prefecturii Județului din Arad, în ziua de 21 Februarie a. c. la orele 10 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte închise în biroul Serviciului Financiar și Economic în conf. cu art. 72 și următorii, din legea asupra contab. publice.

Caietul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului Financiar și Economic în zilele de lucru între orele 11—13 din zi.

Arad, la 12 Ianuarie 1927.

Prefect: (ss) Boneu,

Șef. serv.: (ss) Stanca.

Primăria comunei Mișca.

No. 22—1927. 513

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca ține licitațiune publică în ziua de 15 Februarie 1927 la ora 12 referitor la închiderea coridorului dela locuința notarului și prevederea aceluia coridor cu geamuri și uși

Caietul de sarcini se poate vedea zilnic în biroul notarului. Licitatiunea se va ține cu oferte închise și sigilate în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contab. publice.

Mișca, la 12 Ianuarie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Mișca.

No. 22—1927. 513

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca ține licitațiune publică pe ziua de 15 Februarie 1927 la ora 12, referitor la îngrădirea intravilenei proprietatea comunei în lungime de circa 300 mtr. cu nule și spini.

Caietul de sarcini se poate vedea zilnic în biroul notarului. Licitatiunea va fi minuendă și în conform. cu art. 72—83 din legea asupra contab. publice.

Mișca, la 12 Ianuarie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Mișca.

No. 22—1927. 513

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca ține licitațiune publică în ziua de 15 Februarie 1927 la ora 11 a. m. pentru furnizarea lemne de foc c. l. a pe seama Primăriei, notarului și școlii Primare de Stat.

Licitatiunea se va ține cu oferte închise și sigilate în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contab. publice.

Mișca, la 12 Ianuarie 1927.

Primăria.

Citiți Cuvântul Ardealului!

Primăria comunei Mișca.

No. 22—1927. 513

Publicațiune.

Comuna Mișca ține licitațiune publică în ziua de 15 Februarie 1927 privitor la cumpărarea unei căruțe cu arcuri pe seama Primăriei.

Licitatiunea se va ține la Primărie cu oferte închise și sigilate în conformitate cu art. 72—83 asupra contab. publice.

Mișca, la 12 Ianuarie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Mișca.

No. 22—1927. 513

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca ține licitațiune publică cu oferte închise și sigilate pe ziua de 15 Februarie 1927 la ora 10 a. m. referitor la cumpărarea unei luntre pe seama comunei cu capacitate de circa 5 măji metr.

Licitatiunea se va ține în conf. cu art. 72—83 și următorii din legea asupra cont. publice.

Mișca, la 12 Ianuarie 1927.

Primăria.

România

Primăria comunei Șeitin
Jud. Arad — Plasa Pecica.

No. 32—1927. 504

Publicațiune

Primăria comunei Șeitin publică licitațiune minuendă pe ziua de 22 Februarie 1927 la orele 10 a. m. pentru vânzarea unui cal scos din serviciu, apoi pentru: cumpărarea alor 3 tauri de prăsilă, 8 vieri de prăsilă, 1 cal cărușă com., 1 căruță pe arcuri cu acoperiș,

furnizarea nutrețului pentru animalele de prăsilă și pentru caii comunei,

lucrări de faur, rotar, curelar etc. pentru potcovirea cailor, repararea trăsurilor, harnașamentelor, repararea și construirea podurilor din comună și hotar împreună cu fântânile com.,

furnizarea scândurilor și pietrelor pentru trecători (podele) pe străzi, poduri și fântâni și pentru diferite necesități mărunte gospodăriei com.,

furnizarea petrolului pentru luminarea străzilor, primăriei și a edificiilor aparținătoare primăriei.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea zilnic în biroul notarial.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu legea contab. publice cu oferte închise și sigilate, cari se vor înainta primăriei până'n ziua licitațiunei, când se va depune și un vadiu de 10% după suma oferită în numerar ori în hârtii de valoare.

Șeitin, la 5 Ianuarie 1927.

Primar: (ss) G. Păcurar.

Notar: (ss) Micu.

România

Tribunalul Avad, Sec. Pers. Juridice

No. Pj 14—1926/4. 507

In cauza Reuniunii de înmormântare din Aradul-Nou.

Decisiune

Prin sentința No. 41 din 6 Noemvrie 1926, Tribunalul Arad a acordat pers. jurid. a Reuniunii de înmormântari din Aradul-Nou și a fost înregistrată sub No. 105 în registrul pers. jurid. dela Tribunalul Arad cu:

Titlul: Reuniunii de înmormântare din Aradul-Nou.

Scopul asociațiunei: A da ajutorare de înmormântare urmașilor în lipsa acestora tutorilor, sau curatorilor au unui membru decedat.

Sediul: Aradul-Nou.

Data constituirii: 7 Iunie 1925.

Actul pe temeiul căruia s'a obținut pers. jurid. Sentința Trib. Arad, No. 14/926 dia 6 Noemvrie 1926.

Numele persoanelor cari compun organele de direcțiune și administrație. Președinte: Iosif Ness econom. Vicepreședine: Ioan Gilbert, croitor. Grefier: Fidelin

Princz, dir. școlar. Cassar: Knap blănar. toți cetățeni și domicilianți în Arad.

Direcțiunea Reuniunii de înmormântari din Aradul-Nou somează ca deciziunea de în termen de 15 zile să o reze în Monitorul Oficial, în Cuvântul și Cuvântul Ardeiar exemplarele rep. ale a foi să le prezinte Tribunalul Arad, Sec. pers. jurid.

Arad, la 17 Noemvrie 1926.

(ss) Dr. Sever Barbura, președinte.

(ss) Țiucra, grefier

Pentru conformitate:

Indiscifrabil.

Regatul României
Prefectura Județului Arad
viciul Financiar și Economic

No. 489—1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că pentru furnizarea alor 5 goane lemne de foc necesare viciilor dependente de Prefectura Județului Arad, în ziua de 21 Februarie 1927 la orele 10 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte închise în biroul Serviciului Financiar și Economic în conformitate cu art. 72 și următorii din legea asupra contab. publice.

Caietul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului Financiar și Economic în zilele de lucru între orele 11—13.

Amatorii vor depune oferte de 10% din suma oferită.

Arad, la 12 Ianuarie 1927.

Prefect: (ss)

Șef. serv.: (ss) Stanca.

Dacă aveți nevoie de**AL****ANUNT****NT**modern,
cercetațiefectuos,
Administrația**„Cuvântul Ardealului”**

din Arad, Strada Românului Nr. 6.